

Transformacja Polityki Celnej

Wprowadzenie

Polityka celna w piśmiennictwie jest różnie określana, między innymi polityka taryfowa, polityka taryfowo-celna, polityka handlowo-celna, system celny, system taryfowy, reżim celny, czy też po prostu celnictwo. Znakomita większość ekonomistów politykę celną rozpatruje jako politykę handlową kraju w ramach stosunków międzynarodowo-gospodarczych¹. Prof. dr hab. Wiesław Czyżowicz uważa, że polityka celna połączona jest *stricte* z handlem zagranicznym i jest pojęciem znacznie szerszym od polityki regulującej obroty towarowe z zagranicą².

Polityka handlowa państw określana jest często jako zagraniczna polityka gospodarcza i wyraża ekonomiczne formy aktywności państw. Określa ona rozmiar, kierunek oraz strukturę obrotów w handlu zagranicznym. Ma ona na celu przez stosowanie różnych instrumentów zapewnić ochronę produkcji krajowej, zatrudnienia i bilansu handlowego³. Instrumentami stosowanymi w realizacji polityki handlowo-celnej są instrumenty taryfowe i pozataryfowe.

Najogólniej politykę celną możemy określić jako całokształt świadomych działań podmiotów prawa międzynarodowego (państw, instytucji zrzeszających) dotyczących obrotu towarowe-

---

¹ G. Mosiej, *Pojęcie, Istota i typy polityki celnej państwa*, www.monitorc.pl/roczniki/2001/CEL-9-6.pdf [dostęp: 25.04.2014 r.].

² W. Czyżowicz, *Prawo celne*, Warszawa 2004, s. 1.

³ A. Budnikowski, E. Kawecka-Wyrzykowska (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Warszawa 1996, s. 229–230.

go z państwami trzecimi zmierzających do ochrony rynków wewnętrznych i promowania towarów własnych⁴.

2. Polityka celna i jej rozwój

Polityka celna jest tak stara jak sama instytucja państwa. Już w starożytnych Atenach opowiadano się za ograniczeniem handlu zagranicznego i zwiększaniem rodzimej produkcji. Zwolennikami takiej polityki był sam Platon i Arystoteles. Natomiast Jean Bodin opowiadał się za wolnym handlem, by państwa mogły się uzupełniać ekonomicznie, lecz z pewnymi ograniczeniami⁵. Jednak o w pełni świadomej polityce celnej, możemy mówić dopiero przy powstawaniu państw narodowych które uprawiają politykę ekonomiczną, oraz istnieją jako samodzielne jednostki gospodarcze przeciwstawiające się innym państwom. Obecnie mamy do czynienia z liberalizacją handlu i znoszeniem wzajemnych ograniczeń.

Polityka handlowo-celna nie jest wytworem współczesnych stosunków ekonomicznych lecz kształtowana była przez wieki wraz z rozwojem międzynarodowego obrotu towarowego. Patrząc na niedaleką perspektywę historyczną dostrzegamy, że polityce celnej okresu międzywojennego możemy odnaleźć cechy i elementy zbliżone do zadań stawianych dzisiejszej polityce celnej. Polityka celna była wyspecjalizowaną częścią polityki gospodarczej państwa. Państwowa aktywność miała na celu oddziaływać na ustrój społeczno-gospodarczy więc polityka gospodarcza to nic innego jak celowe działanie organów państwowych na dziedzinie życia gospodarczego⁶. Bardzo istotnym elementem polityki gospodarczej państwa miała polityka handlowa, która miała za

---

⁴ P. Witkowski, *Instytucje Wspólnotowego Prawa Celnego w Międzynarodowym Obrocie Towarowym*, Chełm 2008, s. 40.

⁵ G. Mosiej, *Ewolucja polityki celnej w teorii i praktyce gospodarczej*, http://www.monitorc.pl/index.php?site=indeks_artykuly&autor=Gerard%20Mosiej, [dostęp: 25.04.2014].

⁶ S. Waschko (red.), *Podręczna encyklopedia handlowa*, t. III, Poznań 1931–1932, s. 1347.

zadanie wspierać uznane przez państwo formy obrotu towarowego z zagranicą oraz stymulować poziom zatrudnienia i zapewniać stałe źródła wpływów do Skarbu Państwa⁷. W okresie międzywojennym ciężko znaleźć jednoznaczną definicję polityki celnej. Został wyrażony pogląd, że polityka celna to wolny handel regulowany cłami⁸. Polityka celna miała być instrumentem do ochrania poszczególnych gałęzi gospodarki, jak również okresach dwudziestolecia międzywojennego na politykę celną spadał główny ciężar ochrony całej gospodarki kraju. Polityka celna w okresie transformacji systemowej naszego kraju była zdeterminowana określonymi czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi, a jej kształt wynika także z czynników historycznych⁹.

Momentem, o którym możemy powiedzieć jako o przełomie dla polskiego prawa celnego oraz polskiej polityki celnej państwa, była ustawa z 28.12.1989r. – Prawo celne. Ustawa ta była następstwem zmian społeczno-gospodarczych jakie miały miejsce w roku 1989r. Wprowadziła ona zasadę swobodnego obrotu towarowego z zagranicą, zasadę swobodnego traktowania podmiotów uczestniczących w wymianie towarowej, zasady jednolitego traktowania towarów¹⁰.

R. Molski wskazuje, że „Fundamentalne znaczenie dla funkcjonowania całej strefy obrotu towarowego z zagranicą miała ustawa z 9.01.1997 r. – Kodeks celny. Łącznie przepisami wykonawczymi tworzy ona grupę aktów normatywnych, którą dla celów metodologicznych określić można mianem ustawodawstwa celnego. Ustawodawstwo celne stanowi trzon unormowań odnoszących się do strefy stosunków społeczno-gospodarczych związanych z ob-

---

⁷ P. Witkowski, *Przeobrażenia polityki celnej*, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, Lublin 2008.

⁸ G. Mosiej, *Ewolucja polityki celnej w teorii i praktyce gospodarczej*, http://www.monitorc.pl/index.php?site=indeks_artykuly&autor=Gerard%20Mosiej, [dostęp: 25.04.2014].

⁹ G. Mosiej, *Geneza i ewolucja polityki celnej w Polsce*, www.monitorc.pl/roczniki/2001/CEL-7-8.pdf [dostęp: 24.05.2014].

¹⁰ W. Czyżowicz, *Prawo celne*, Warszawa 2004, s. 1.

rotem towarowym z zagranicą: reguluje zasady i tryb przewozu towarów na polski obszar celny oraz ich wywozu za granicę, związane z tym prawa i obowiązki podmiotów uczestniczących w obrocie towarowym z zagranicą, jak również kompetencje organów celnych”¹¹. Kodeks celny z roku 1997 roku był swoistym przygotowaniem przed przyjęciem unijnych regulacji celnych, które obecnie obowiązują na terenie Unii Europejskiej. Dziś obowiązuje ustawa z 19 marca 2004 r. – Prawo celne¹², która nawiązuje do Wspólnotowego Kodeksu Celnego z 1992 roku¹³. Przepisy krajowe z zakresu prawa celnego na dzień dzisiejszy uzupełniają się wzajemnie z przepisami Unii Europejskiej.

Rozwiązania związane z pojęciem polityki celnej muszą uwzględniać zadania w rzeczywistych realiach międzynarodowego obrotu towarowego. Postępująca globalizacja w handlu międzynarodowym, postęp procesów integracyjnych – w ramach organizacji międzynarodowych wymagają współpracy w zakresie tworzenia prawnych podstaw dla realizacji obrotu towarowego i uregulowania importu i eksportu.. Dotyczy to przede wszystkim prawa celnego stanowiącego prawny fundament dla międzynarodowego obrotu towarowego¹⁴. Przedmiotem polityki celnej jest międzynarodowy obrót towarowy a szerzej są to pokojowe prawne rozstrzygnięcia mające na celu ochronę lub promocję interesów społeczno-gospodarczych państw lub ugrupowań integracyjnych w zakresie obrotu towarowego. Podmiotem i realizatorem polityki celnej są organy państwowe poszczególnych państw czy też organy organizacji międzynarodowych¹⁵.

W. Czyżowicz uważa, że: „Prawo celne w Unii Europejskiej, podobnie jak w Polsce oraz w każdym innym kraju, pełni rolę wyko-

---

¹¹ R. Molski, *Administracyjnoprawna regulacja obrotu towarowego z zagranicą*, Szczecin 2001, s. 43.

¹² Ustawa z dnia 19.03.2004 r. – Prawo celne, Dz. U. 2004, nr 68, poz. 622.

¹³ Wspólnotowy Kodeks Celnny, rozp. Rady nr 2913/92 z dnia 12.10.1992 r.

¹⁴ P. Witkowski, *Przeobrażenia polityki celnej*, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, Lublin 2008.

¹⁵ W. Czyżowicz, *Prawo celne*, Warszawa 2004, s. 6.

nawczą, w stosunku do polityki celnej i handlowej, szerzej gospodarczej, a w tej chwili, przede wszystkim, społeczno-gospodarczej UE”¹⁶. Przychylając się do słów autora, stwierdzamy, że na współcześnie to polityka celna poszczególnych podmiotów prawa międzynarodowego wyznacza cele i kierunki w jakim zmienia się międzynarodowe prawo obrotu towarowego.

Polityka celna Unii Europejskiej w ramach WPH

Wspólna polityka handlowa (WPH) jest to zespół działań Unii Europejskiej i ma przede wszystkim kształtować rozmiar i kierunek działań oraz strukturę obrotu towarowego z państwami trzecimi. WPH obejmuje różne działania mające na celu usuwanie barier w handlu międzynarodowym oraz sprzyjanie dynamicznemu rozwojowi państw UE. A. Kuś WPH określa jako wszystkie środki regulujące handel zagraniczny UE (ujęcie szerokie)¹⁷.

Trzeba wziąć pod uwagę, że Wspólna Polityka Handlowa jest czułym i budzącym różne konflikty interesów obszarem działania Unii Europejskiej. W polityce tej chodzi przede wszystkim o ochronę własnej gospodarki przed wpływem konkurencji z państw trzecich. Przy prowadzeniu polityki handlowej nakładają się na siebie interesy państw członkowskich oraz poszczególnych przedsiębiorców w sferze gospodarczo-politycznej¹⁸.

Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską z 1992 roku postawił w ramach wspólnej polityki handlowej następujące cele:

1. przyczynianie się do harmonijnego rozwoju handlu światowego;
2. przyczynianie się do stopniowego znoszenia ograniczeń w handlu międzynarodowym;
3. przyczynianie się do obniżania barier celnych¹⁹.

¹⁶ W. Czyżowicz, *Prawo celne*, Warszawa 2004, s. 11.

¹⁷ A. Kuś, *Transgraniczny przepływ towarów i osób w Unii Europejskiej*, Lublin–Zamość 2012, s. 42–43.

¹⁸ M. Górski, *Wspólna polityka handlowa Unii Europejskiej; Aspekty prawne instytucjonalne*, Warszawa 2012, s. XIII.

¹⁹ K. Lasiński-Sulecki, *Prawo celne; międzynarodowe, wspólnotowe, polskie*, Warszawa 2009, s. 83.

W chwili obecnej, po przyjęciu Traktatu Lizbońskiego, zasady Wspólnej Polityki Handlowej wyznaczone są przez art. 206–207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). W art. 206 sformułowane zostały jej podstawowe cele, które nie odbiegają od celów zawartych w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską. Artykuł 207 w punkcie pierwszym stanowi że „Wspólna polityka handlowa jest oparta na jednolitych zasadach, w szczególności w odniesieniu do zmian stawek celnych, zawierania umów celnych i handlowych dotyczących handlu towarami i usługami oraz do handlowych aspektów własności intelektualnej, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ujednoczenia środków liberalizacyjnych, polityki eksportowej, a także handlowych środków ochronnych, w tym środków podejmowanych w przypadku dumpingu lub subsydiów. Wspólna polityka handlowa prowadzona jest zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii²⁰”.

W swojej pracy P. Witkowski wymienia szereg celów, jakie powinna spełniać Wspólna Polityka Handlowa a są to:

- a) popieranie handlu światowego;
- b) promocja uczciwego handlu;
- c) podnoszenie gospodarczej atrakcyjności Unii Europejskiej dla inwestycji przemysłowych i handlowych;
- d) sprzyjanie tworzeniu nowych miejsc pracy;
- e) promocja wszechstronnego rozwoju;
- f) zapewnienie unijnym obywatelom i przedsiębiorcom we wszystkich dziedzinach związanych z eksportem i importem ochrony w najbardziej skuteczny, jednolity i przejrzysty sposób;
- g) praktyczne ułatwienie systemu poboru dochodów, ceł, podatków VAT i akcyzowego;
- h) zbieranie podstawowych danych statystycznych²¹.

---

²¹ P. Witkowski, *Instytucje wspólnotowego prawa celnego w międzynarodowym obrocie towarowym*, Chełm 2008, s. 42.

Wspólna Polityka Handlowa jest więc pojęciem szerokim i przede wszystkim ma zapewnić współpracę państw członkowskich w zakresie handlu z państwami trzecimi. Celem polityki jest zapewnienie konsumentom rynków europejskich dostępu do towarów i usług, stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i społecznego państwom członkowskim. Unia Europejska rozwija stosunki i buduje relacje z państwami trzecimi jak również z organizacjami międzynarodowymi, które charakteryzują się zasadami demokracji, państwa prawnego, poszanowania godności ludzkiej, zasad równości i praw człowieka oraz poszanowania zasad prawa międzynarodowego. Wspólna Polityka Handlowa dotyczy również współpracy w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO)²².

Unia Europejska i jej Wspólna Polityka podlega zasadom Światowej Organizacji Handlu. Światowa Organizacja Handlu jest kontynuacją wielostronnej umowy handlowej określającej zasady polityki handlowej między państwami członkowskimi tej organizacji. GATT czyli Układ Ogólny w sprawie Taryf Celnych i Handlu bo tak nazywa się ta umowa wygenerował cztery zasady w handlu międzynarodowym a jest to:

- 1) Klauzula Najwyższego Uprzywilejowania (KNU), która jest zasadą równego traktowania i niedyskryminacji;
- 2) zasada wzajemności, oznacza to, że żadne państwo członkowskie GATT nie musi udzielać koncesji handlowych jeżeli w zamian nie otrzyma podobnych uprawnień;
- 3) uznanie ceł za główny instrument polityki handlowej, redukcja ceł ma zliberalizować handel;
- 4) system konsultacji i informacji, który stanowi, że państwa GATT są zobowiązane o informowaniu o stosowanych środkach polityki handlowej²³.

---

²² A. Kuś, *Kompetencje Wyłączne Unii Europejskiej w zakresie wspólnej polityki handlowej i Unii Celnej*, Lublin 2012, s. 104.

²³ A. Kuś, *Transgraniczny przepływ towarów i osób w Unii Europejskiej*, Lublin–Zamość 2012, s. 197.

Wspólna Polityka Handlowa jest wyłączną kompetencją Unii Europejskiej. W zasadzie najważniejszą część Wspólnej Polityki Handlowej stanowi polityka celna. Jest ona nieodłącznie związana z działalnością Unii Europejskiej w celu ochrony interesów państw członkowskich²⁴.

Wspólna Polityka Handlowa jest realizowana w kilku płaszczyznach a pierwszą z nich są działania Unii Europejskiej w ramach unii celnej. Działania te są ściśle związane z wspólną zewnętrzną taryfą celną. Drugą płaszczyzną są środki ochrony rynku wewnętrznego przed nadmiernym importem oraz ustalające zasady importu. Trzecią płaszczyzną są warunki eksportu do państw trzecich. Wspólną Politykę Handlową możemy również podzielić na środki jednostronne podejmowane przez Unię Europejską np. wspólna taryfa celna oraz środki wielostronne, które realizowane są przede wszystkim przez podpisywanie umów handlowych²⁵.

W przepisach prawa Unii Europejskiej nie ma podziału środków polityki handlowej. Dlatego należy wskazać przykładowy podział instrumentów polityki celno-handlowej. Bardzo trafnego podziału użył prof. Artur Kuś dzieląc je na taryfowe, parataryfowe, pozataryfowe, umowy handlowe i celne²⁶.

Podstawowym środkiem taryfowym wynikającym bezpośrednio ze Wspólnej Taryfy Celnej jest cło. W przepisach Unii Europejskiej nie ma legalnej definicji cła są natomiast wyszczególnione w Kodeksie Celnym Unii Europejskiej należności celne wywozowe i przywozowe, które są niczym innym jak cłami i opłatami związanymi z przywozem i wywozem towarów²⁷.

Do środków parataryfowych polityki celnej należą trzy grupy środków jak kontyngenty taryfowe, plafony taryfowe i zawiesz-

---

²⁴ A. Kuś, *Kompetencje Wyłączne Unii Europejskiej w zakresie wspólnej polityki handlowej i Unii Celnej*, Lublin 2012, s. 114.

²⁵ A. Kuś, *Transgraniczny przepływ towarów i osób w Unii Europejskiej*, Lublin–Zamość 2012, s. 44.

²⁶ A. Kuś, M. Kowerski, *Transgraniczny przepływ towarów i osób w Unii Europejskiej*, Lublin–Zamość 2012, s. 45.

²⁷ Tamże.

nie w całości lub w części poboru ceł. Kontyngenty taryfowe to określona ilość towaru, która w pewnym okresie czasu może być przywieziona i dopuszczona na wspólny obszar celny do obrotu po preferencyjnych stawkach celnych²⁸. Plafon taryfowy jest szczególnym rodzajem kontyngentu, jego główną cechą jest elastyczność, jest to określona ilość towaru dopuszczona do obrotu na obszarze celnym UE po preferencyjnych stawkach celnych²⁹. Zawieszenie poboru ceł w całości lub w części jest środkiem parataryfowym, w którego ramach pozwala się na stosowanie doraźnych czasowych preferencji celnych w przywozie towarów na teren Unii Europejskiej poprzez zawieszenie częściowe lub całkowite poboru ceł. Dotyczy to towarów i produktów nie produkowanych na wspólnym obszarze celnym³⁰.

Środki pozataryfowe określane są w literaturze jako ograniczenia i bariery pozataryfowe jak również nazywane są przeszkodami pozataryfowymi³¹. Środki pozataryfowe są to bariery w swobodnej wymianie towarów zamierzone ze względu na ważne interesy państwa. Możemy do nich zaliczyć cła i środki antydumpingowe, cła i środki antysubwencyjne oraz środki przeciwdziałające nadmiernemu importowi.

Do środków pozataryfowych co niezwykle istotne ze względu na transformację polityki celnej w dobie dzisiejszej możemy również zaliczyć instrumenty obrotu towarowego chroniące podstawowe wartości współczesnych społeczeństw. Przede wszystkim mają one na uwadze bezpieczeństwo publiczne, zdrowie i życie

---

²⁸ A. Żak-Górska, *Podstawowe informacje dotyczące środków taryfowych*, <http://www.mg.gov.pl/Wspolpraca+miedzynarodowa/Handel+zagraniczny/Srodki+taryfowe/Podstawowe+informacje>, [dostęp: 25.05.2014].

²⁹ A. Kuś, M. Kowerski, *Transgraniczny przepływ towarów i osób w Unii Europejskiej*, Lublin–Zamość 2012, s. 45.

³⁰ P. Witkowski, *Instytucje wspólnotowego prawa celnego w międzynarodowym obrocie towarowym*, Chełm 2008, s. 264.

³¹ R. Ławniczak, *Ograniczenia pozataryfowe w handlu międzynarodowym*, Warszawa 1987, s. 11.

ludzi, ochronę środowiska naturalnego, ochronę praw autorskich, własność przemysłową i handlową³².

Unia Europejska w ramach Wspólnej Polityki Handlowej zawiera wiele umów celnych i handlowych z organizacjami międzynarodowymi jak również z państwami trzecimi. Umowy handlowe UE mają różnorodny charakter. Często są to umowy o charakterze jednostronnym i wywierają skutki w różnych dziedzinach życia nie tylko skutki *stricte* handlowe. Przykładowe umowy handlowe Unii Europejskiej to:

- a) umowy rozszerzające wewnętrzny rynek Unii Europejskiej jak Europejski Obszar Gospodarczy;
- b) unie celne z państwami kandydującymi do UE jak unia celna z Turcją;
- c) umowy celne z państwami strefy Schengen np. Szwajcaria;
- d) strefa wolnego handlu;
- e) jednostronne preferencje handlowe np. z Izraelem;
- f) umowy niepreferencyjne np. USA³³.

Generalizując możemy jednoznacznie stwierdzić, że Wspólna Polityka Handlowa była regulacją zewnętrzną stosunków handlowych najpierw Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej, później Wspólnoty Europejskiej a obecnie Unii Europejskiej. Możemy z całą pewnością stwierdzić, że celem wspólnej polityki handlowej jest stworzenie jednej z najbardziej konkurencyjnych gospodarek na świecie. Mają temu służyć korzystne rozwiązania mające stymulować i ułatwiać handel międzynarodowy. Celem polityki unijnej jest przyśpieszanie wzrostu gospodarczego, gdyż państwa otwarte z reguły szybciej się rozwijają niż państwa zamknięte. Otwarty handel sprzyja poprawie innowacyjności i wydajności, otwiera dostęp do szerokiej gamy towarów po niskich cenach oraz pozytywnie stymuluje wzrost gospodarczy³⁴.

---

³² P. Witkowski, *Instytucje wspólnotowego prawa celnego w międzynarodowym obrocie towarowym*, Chełm 2008, s. 305.

³³ A. Kuś, *Transgraniczny przepływ towarów i osób w Unii Europejskiej*, Lublin–Zamość 2012, s. 44.

³⁴ A. Kuś, *Kompetencje wyłączne Unii Europejskiej*, Lublin 2012, s. 102–103.

Podsumowanie

W realiach rosnącej globalizacji społeczeństwa polityka celna uległa znacznym przeobrażeniom. Z wyspecjalizowanej, branżowej wchodzącej w skład polityki handlowej polityka celna ewoluowała w osobną gałąź prawa mającą wpływ na kształtowanie się międzynarodowego handlu towarami. W dzisiejszych przeobrażeniach polityka celna wykroczyła poza aspekt fiskalny, jest stimulatorem całej gospodarki, wspiera politykę rolną i przemysłową państw.

Przeobrażenia w polityce celnej możemy rozpatrywać w trzech płaszczyznach. Polityka w płaszczyźnie ekonomicznej sprowadza się do poszczególnych instrumentów pozataryfowych. Instrumenty o charakterze ekonomicznym to cła i środki antydumpingowe oraz cła i środki antysubwencyjne jak również środki ochronne przeciwdziałające nadmiernemu importowi, opłaty za przywóz towarów rolnych wynikające z Wspólnej Polityki Rolnej³⁵.

Drugą płaszczyzną polityki celnej jest płaszczyzna pozaekonomiczna. Do elementów zaliczanych w płaszczyźnie pozaekonomicznej jest dozór celny, który wprost wynika ze Wspólnotowego Kodeksu Celnego. Otóż są to działania organów celnych w celu egzekwowania przepisów prawa celnego jak również innych przepisów bezpośrednio związanych z przywożeniem towarów na wspólny obszar celny. W związku z dozorem celnym i przywożeniem towarów na wspólny obszar celny muszą one spełniać wymogi ustanowione ze względu na moralność publiczną, ochronę zdrowia i życia ludzi, bezpieczeństwo publiczne, ochronę środowiska i dóbr narodowych oraz ochronę własności przemysłowej i handlowej³⁶.

Trzecią płaszczyzną w obrębie zainteresowania polityki celnej jest sprawna i harmonijna obsługa i kontrola ruchu granicznego.

---

³⁵ P. Witkowski, *Przeobrażenia polityki celnej*, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, Lublin 2008.

³⁶ P. Witkowski, *Instytucje wspólnotowego prawa celnego w międzynarodowym obrocie towarowym*, Chełm 2008, s. 330.

Realizacja tego zadania jest zapewniona przez zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości przejść granicznych oraz przez odpowiednią ilość wykwalifikowanych funkcjonariuszy straży granicznej. Jest to istotne z punktu widzenia ochrony interesów Unii Europejskiej.

Podsumowując polityka celna jest częścią polityki gospodarczo-społecznej sensu largo³⁷. Prezentując ją nie sposób nie zauważyć jej ewolucji głębokich zmian i przeobrażenia. Współcześnie polityka celna nie ma zapewnić tylko wpływów budżetowych lecz przede wszystkim zagwarantować podstawowe prawa i wartości społeczne w standardach międzynarodowych i obrocie towarowym³⁸. Niezwykle istotnym elementem polityki celnej jest wyrównywanie szans dla innych podmiotów prawa międzynarodowego np. przez generalny system preferencji celnych gdzie podmioty rozwijające się po spełnieniu warunków jak przestrzeganie praw człowieka dostają preferencyjny dostęp do rynków Wspólnoty Europejskiej. W dobie dzisiejszej polityka celna przestała mieć charakter fiskalny a szeroko rozumiana wiąże się z innymi politykami chociażby w zakresie zdrowia, porządku publicznego, ochrony przed zagrożeniami antyterrorystycznymi³⁹.

---

³⁷ W. Czyżowicz., *Prawo i postępowanie celne*, Warszawa 2002, s. 19.

³⁸ P. Witkowski, *Instytucje wspólnotowego prawa celnego w międzynarodowym obrocie towarowym*, Chełm 2008, s. 7.

³⁹ K. Lasiński-Sulecki, *Prawo celne, międzynarodowe, wspólnotowe, polskie*, Warszawa 2009, s. 85.